

T. B. M. M.**TUTANAK DERGİSİ****70 inci Birleşim****15 Mart 2005 Salı**

4.- Afyonkarahisar Milletvekili Halil Aydoğan ve 6 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/363) (S. Sayısı: 833) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

.....

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz isteyen, Trabzon Milletvekili Sayın Akif Hamzaçebi; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının son maddesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Bu maddelerde konuşmak benim usulüm değil esasında; fakat, konuyu çok önemli gördüğüm için bu maddede söz alma ihtiyacı duydum.

Biz, bu teklifi görüşürken Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu konuşmaya başladık; onun sorunlarını, uygulamada karşılaştığı bu sorunları nasıl aşabileceğini ve buna yönelik olarak teklifin 1 inci maddesiyle yapılmış olan düzenlemeleri tartıştık. 2 nci maddeye geldiğimizde, konumuzla ilgisi fazla olmayan; ama, tartışıldıkça konumuzla hiç ilgisi olmadığı anlaşılan bir maddeyi tartıştık. Sayın Bakanın açıklamalarını da burada dinledim. Radyo ve televizyon şirketlerinde yabancı sermayenin yer alması için, kanunda yer alan yüzde 25'lik sınırın, üst sınırın kaldırılmasına yönelik bir maddeydi; kabul edildi, geçti.

Şimdi, konu, yabancı sermaye bağlamında tartışıldı. Sayın Bakan açıklamalarını yaptı ve açıklamalarına biraz inandırıcı olması için küreselleşme kavramını da kattı. Sayın Bakan bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda da yapmıştı. Genellikle, bu tip konular tartışılırken, artık, 1990'lı yıllardan itibaren yaşamımızın her alanına giren küreselleşme kavramı bir şekilde konuşmalarımıza, neredeyse bütün cümlelerimize de girmeye başladı. Âdeta, bu kavramı ne kadar çok kullanırsak, konuyu o kadar daha güçlü kılıyoruz gibi oluyor.

Küreselleşme, hepimizin bildiği gibi, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki değişimin günlük yaşamımızda yarattığı değişimdir. İşin bir, böyle yanı var. Bir de, bunun ikinci yanı, bundan çok daha önemli yanı, sermaye hareketlerini serbest bırakması. Artık, coğrafi sınır tanımıyor sermaye; nerede uygun ortam varsa, o ülkeye gidiyor.

Şimdi, ben, bunun, bu tartışmanın küreselleşme kavramının, sermaye hareketlerinin serbest olmasının, sermaye hareketlerinin coğrafi sınır tanımamasının bu teklifin 2 nci maddesiyle bir ilgisini kurabilmiş değilim. Türkiye, 1950'li yıllardan bu yana yabancı sermayeyi teşvik etmeye, çekmeye çalışıyor. Çok doğal; tasarruf açığımız var, gerekli kaynağımız yok, yatırım yapmamız gerekir; bunun için de yurt içindeki tasarruflar yetmiyorsa, yurt dışından yatırım ithal etmemiz, yatırımcı ithal etmemiz gerekir. Doğru bir politika, cumhuriyetin politikası doğrudur. 6224 sayılı Kanun 1950'li yıllarda çıkmış. Yine bu hükümet

döneminde çıkan Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu var. Şu anda, yabancı sermaye, Türkiye'de hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın, gelip, şirket kurup, faaliyet gösterebilir her alanda. Amaç nedir; yabancı sermaye gelsin, yatırım yapsın, istihdam alanı yaratsın, ihracata katkıda bulunsun, millî gelirimiz büyüsün; amaç bu.

Peki, bu kadar düzenleme yapılırken, radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi hakkında kanundaki yüzde 25'lik yabancı sermaye sınırını kaldırmak neden kimsenin aklına gelmedi veya 1994 yılında o kanun kabul edilirken, cumhuriyet hükümetlerinin yabancı sermayeyi teşvik politikasına rağmen neden yüzde 25'lik sınır kondu?! Demek ki, bu, yabancı sermaye politikasına, yabancı sermaye teşvik politikasıyla ilişkilendirilecek bir konu değildir.

Radyo ve televizyonlar, bir ülkenin kamuoyunun oluşturulmasında doğrudan etkili olan kurumlardır. Yabancı sermaye gelsin, bizim yayın kalitemiz düzelsin yaklaşımıyla bu konuya yaklaşılmayı, ben gayri ciddî buluyorum. Zaten bu televizyon şirketleri var mı; var. Peki, yabancı sermaye gelecek, istihdam mı yaratacak; hayır, bu televizyon şirketlerinin çalışanları da var, birkaç yüz kişilik bir istihdamla bu şirketler yürüyor. Böylesi bir düşünceyle bu konuya yaklaşmanın ne kadar yanlış olduğunu, kamuoyu oluşturma yönünden ne kadar büyük bir sakınca yarattığımızı sizlerin takdirine sunuyorum.

Peki, sınır var mı şimdi kabul edilen metinde; bir başka sınır var. Ulusal kanalların yüzde 25'inden fazlasını yabancı sermaye alamayacaktır. Şu an 24 kanal var, 6'sını alabilecektir. Peki, ben, şimdi, Sayın Bakana sormak istiyorum; eğer yabancı sermayenin gelmesinde, radyo ve televizyonlara iştirak etmesinde, bu kanalları satın almasında hiçbir sakınca yok ise, neden bu sınır konuluyor? Bu sınırı kaldırmak, Sayın Bakanın açıklamalarıyla daha tutarlı olacaktır. Yabancı sermayeden korkmaya gerek yok. Bir zaman... Sayın Bakan biraz polemik de yaptı. "Boğaz Köprüsü yapılıyor, tehlike vardır" şeklinde ben hiçbir politika hatırlamıyorum. Boğaz Köprüsüne karşı çıkanlar olmuş, köprünün yerine şunu yapalım diyenler olmuş; ama "Boğaz Köprüsü geliyor, tehlike geliyor" şeklinde bir şey de ben hatırlamıyorum, köprünün yapıldığı yılları hatırlayan birisiyim. Neden ulusal kanalların yüzde 25'ini aşamaz yabancı sermaye? Eğer, hiçbir sakınca yok ise, gelin, bu sınırı da kaldıralım. Demek ki, bir sınır koyma ihtiyacı duyuluyor. Demek ki, tamamen açmak doğru değil. Peki, yüzde 25'lik bu sınır doğru mu; yanlış. Ulusal kanalların yüzde 25'i, sayıya bağlıyor işi; yani, 6 kanalı alırsınız; ama, izlenme oranına vurduğunuzda, diyelim ki, Türkiye'deki tüm televizyonların izlenme oranı yüzde 90'a ulaşan 6 kanalı almış olursunuz. Böylesi bir kamuoyu oluşturma gücünü, bir başka gruba, bir yabancı sermayeye vermiş olursunuz. Bu, normal yabancı sermaye politikasıyla, teşvik politikasıyla tartılabilecek, değerlendirilebilecek bir konu değildir.

Değerli arkadaşlar, şunu da belirtmek istiyorum; şimdi, TMSF'yle ilgili bir teklifte bu konu düzenlendiğine göre, ister istemez, TMSF'nin satmak durumunda olduğu televizyon şirketlerinin daha iyi bir değere gitmesi gibi bir kaygı mı güdüyor acaba bu teklif diye insan düşünüyor. Hakikaten, TMSF, varlıklarını en uygun değerle satmak, en yüksek değerle satmak zorundadır. Peki, bu, onu sağlayacak mıdır; hayır değerli arkadaşlar. 6 tane şirketi yabancı sermayeye açıyorsanız, 6 tane kanalı yabancı sermayeye açıyorsanız, TMSF'nin satacağı şirkete gelmek durumunda değil yabancı sermaye; yani, TMSF'nin satacağı şirketin değerini artıralım derken, tam tersine o silah gelip sizi vuruyor. TMSF'nin satacağı televizyon

şirketine başka rakipler yaratıyorsunuz piyasada ve TMSF'nin satacağı şirketin değeri düşüyor; yani, bu teklifin amacıyla da ters bu. TMSF'nin satacağı televizyon şirketinin değerini artırmıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak şunu söylemek istiyorum: Türkiye'de 1980'li yıllardan itibaren düzenleyici ve denetleyici kurumlar kuruluyor. Bunlar -genel olarak- piyasa ekonomisinin işleyişine ilişkin olarak piyasaları düzenleyen, rekabetin önündeki engelleri kaldıran ve bu şekilde tüketicinin, vatandaşın refahını, mutluluğunu artırmaya yönelik politikaları oluşturan kurumlardır. Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu; çoğaltabiliriz bunları. Bunların bir tanesi haricinde, diğerleri, piyasaların işleyişine ilişkin düzenlemeleri yaparlar ve piyasayı denetlerler, gözetirler. Sadece, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu temel hak ve özgürlükler alanında görev alan bir kurumdur. Vatandaşın haberleşme hürriyetinin önündeki engelleri kaldırmakla görevlidir.

Bağımsız kurullar neden kurulmaktadır; bağımsız kurullar, devletin ekonomideki rolünün küçülmesine paralel olarak piyasaların başıboş kalmasını önleyen, piyasaların rekabete açık bir şekilde işlemesini sağlayan kuralları koyar, o kuralların uygulamasını denetlerler. Bu kurumlar, hem hükümetten hem de piyasalardaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi tamamlayabilir misiniz. Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan, toparlıyorum.

Bu kurumlar, hem piyasaların hâkim gücünden hem de hükümetlerin etkisinden uzak çalışacaklardır. Evet, yasama organı, tabî ki her şeye yetkilidir, her türlü yasal düzenlemeyi yapar; ama, hükümetler, çağın gidişine uygun olarak, gelişmiş ülkelerde ve Türkiye'de kendilerini sınırlama ihtiyacı duymuşlar. Biz ne kadar daha az karıştırsak, bu piyasalar, bu kurumlar, bu alanlar o kadar daha iyi çalışır düşüncesiyle bu kurumları kurmuşlar. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bunlardan birisi.

Bu konuyu, tartıştığımız bu konuyu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun süzgecinden geçirmek gerekmez mi değerli arkadaşlar; ama, geçmemiştir. Onun için teklif olarak gelmiştir buraya. Hükümet, bunu buraya tasarı olarak getirememiştir; çünkü, konuya ilişkin Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, yaptığı değerlendirmede, yüzde 25'lik sınırın kaldırılmasını doğru bulmamıştır. Şimdi, hem bu bağımsız kurumları kuracağız hem bunların görüşlerine uymayacağız!.. Bu görüşler hükümetçe dikkate alınmamıştır, komisyonca dikkate alınmamıştır; ama, kanun teklifinin şu 4 üncü maddesinin görüşülmesi sırasında, belki Genel Kurulca dikkate alınır, kanun teklifinin tümünün oylanmasında dikkate alınır düşüncesiyle, bunları size ifade etmeyi görev saydım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.